

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille J. van der Hoek
Auteur Mevr. CR Reitzema
Telefoon 0235115042 E-mail: creitzema@haarlem.nl
SZ/WWGZ Reg.nr. 2012/52054
Te kopiëren: A
B & W-vergadering van 13 maart 2012

Onderwerp

Evaluatie en inbedding uitvoering plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers

DOEL: Besluiten

Het college is bevoegd te besluiten over de evaluatie en inbedding met ingang van 2012 van het plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers.

B&W

1. Het college besluit de evaluatie van het plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning van mantelzorgers (Bijlage A) vast te stellen.
2. Het college besluit de uitkomsten van de evaluatie in te bedden.
3. De kosten van het besluit bedragen € 71.600,-. Het besluit wordt gedekt uit programma 3 Welzijn, gezondheid en zorg, product Vrijwilligers en mantelzorgers.
4. De commissie Samenleving krijgt de nota ter informatie.
5. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit, de media krijgen een persbericht.

Collegebesluit

Onderwerp: Evaluatie en inbedding uitvoering plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers

Reg. Nummer: SZ/WWGZ/2012/52054

Veranderagenda sociaal domein

Het huidige systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering (inclusief re-integratie) staat onder grote druk. In Nederland is er steeds minder geld voor professionele ondersteuning en begeleiding, terwijl de behoefte aan ondersteuning juist groeit. Er is een ander systeem nodig waarbij de overheid er enerzijds naar streeft om verbeteringen door te voeren en anderzijds een groter beroep doet op de burger, op de professionele partners, op solidariteit en zorgen voor elkaar.

Wat betekent dit voor Haarlem? We spreken iedereen aan op zijn of haar eigen verantwoordelijkheid; je kijkt eerst naar wat je zelf kunt doen.

De gemeente neemt Haarlemmers minder bij de hand en stimuleert ze om ook verantwoordelijkheid te nemen voor de zorg aan anderen. Dit denken is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Haarlemmers hebben regie over hun eigen oplossing; wat kunnen zij wél (eigen kracht)
- Haarlemmers kunnen, al dan niet met hulp, zelfstandig blijven functioneren (zelfredzaamheid)
- Haarlemmers doen mee vanuit de eigen mogelijkheden en vanuit wederkerigheid (actief burgerschap)

De gemeente biedt een goede basisinfrastructuur om Haarlemmers te steunen in hun zelfredzaamheid, en in hun hulp aan anderen. Voor mensen die tijdelijk de regie over hun leven kwijt zijn, is er maatwerk. Er is een vangnet voor de meest kwetsbaren.

In Haarlem maken we mét elkaar de stad; als inwoners, opvoeders, kinderen en jongeren, ouderen, ondernemers, sociaal-maatschappelijke organisaties en als gemeente. We zijn er samen voor elkaar.

1. Inleiding

In 2008 is de nota Beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning in Haarlem 2008-2011 (reg.nr. 2008/ 159348) door de raad vastgesteld. Een van de prioriteiten hierin is het verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers. Hiertoe is een plan van aanpak opgesteld (STZ/WWGZ Reg.nr. 2009/96030). Het versterken van de ondersteuning aan mantelzorgers past bovendien in de veranderingen die de gemeente voorstaat in het sociale domein: het versterken van de zelfredzaamheid. Hierbij ligt de evaluatie van de uitvoering en de inbedding van de resultaten van het plan van aanpak met ingang van 2012 voor.

2. Besluitpunten college

1. Het college besluit de evaluatie van het plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning van mantelzorgers (Bijlage A) vast te stellen.
2. Het college besluit de uitkomsten van de evaluatie in te bedden.
3. De kosten van het besluit bedragen € 71.600,-. Het besluit wordt gedekt uit programma 3 Welzijn, gezondheid en zorg, product Vrijwilligers en mantelzorgers.
4. De commissie Samenleving krijgt de nota ter informatie.
5. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit, de media krijgen een persbericht.

3. Beoogd resultaat

De gemeente wil de ondersteuning aan mantelzorgers duurzaam verbeteren zodat mensen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Dat gebeurt door:

- informatie en advies over het ondersteuningsaanbod
- respijtzorg
- scholing van intermediairs waardoor signalering en doorverwijzing verbetert
- individuele ondersteuning, bijvoorbeeld door de mantelzorgmakelaar
- versterken van het netwerk van de mantelzorgers
- verbeteren van de mogelijkheden om arbeid en mantelzorg te combineren
- specifiek aanbod voor doelgroepen: jongeren, allochtonen en mantelzorgers van dementerenden en mensen met een psychische beperking.

4. Argumenten

Het voorstel past in ingezet beleid

De structurele inbedding van het Verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers levert een bijdrage aan het verminderen van overbelaste mantelzorgers. Daarmee sluit het aan bij de doelstelling van programma 3 Welzijn, Gezondheid en Zorg, onderdeel 3.2. Zorg en dienstverlening voor mensen met een beperking.

Wettelijke taak

De ondersteuning van mantelzorgers is sinds de komst van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) in 2007 een wettelijke taak van de gemeente (prestatieveld 4). In het Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning in Haarlem 2008-2011 is de verbetering van de ondersteuning tot prioriteit benoemd. De resultaten van het plan van aanpak worden hierbij ingebed.

Versterken van zelfredzaamheid

Het ondersteunen van mantelzorgers zorgt ervoor dat mantelzorgers het langer volhouden. Daardoor wordt intramurale opname voorkomen of

uitgesteld en kunnen mensen langer zelfstandig blijven wonen. Mantelzorgondersteuning levert daarmee een bijdrage in het versterken van eigen kracht en zelfredzaamheid: een van de peilers van de veranderingen in het sociale domein.

Evaluatie en inbedding

Uit de evaluatie blijkt dat blijvende aandacht nodig is voor onder meer:

- het bekend maken van ondersteuningsmogelijkheden van mantelzorgers
- scholen van intermediairs in signaleren en doorverwijzen van mantelzorgers
- respijtzorg
- individuele ondersteuning o.a. door inzet mantelzorgmakelaar, netwerkcoaches en combinatie van werk en mantelzorg
- aanbod voor specifieke groepen mantelzorgers (jongeren, dementerenden, allochtonen, mantelzorgers van iemand met een psychische beperking)

De resultaten zijn ingebed in prestatieafspraken met Tandem.

Financien

Voor de inbedding van de uitkomsten is jaarlijks een bedrag van € 71.600,- benodigd. De dekking is opgenomen in de begroting 2012 in Programma 3 Welzijn, zorg en gezondheid, kostenplaatsnummer 2322.4756.1100 (Vrijwilligers en mantelzorg).

Participatie

Het plan van aanpak is opgesteld door een begeleidingsgroep bestaande uit vertegenwoordigers van mantelzorgers en hun organisaties: Tandem, Platform Belangenbehartiging Mantelzorgers, Wmo-raad, Clientenbelangenbureau, MEE en de regiogemeenten Heemstede en Bloemendaal.

5. Kanttekeningen

N.v.t.

6. Uitvoering

De uitkomsten van de evaluatie zijn ingebed in het prestatieplan van Tandem.

7. Bijlagen

Bijlage A: Evaluatie en inbedding uitvoering plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

Beeldmerk van de campagne “Hou je mantelzorgen niet verborgen”

Bijlage A

Evaluatie en inbedding uitvoering plan van aanpak

Verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers

Februari 2012

Evaluatie plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers Bijlage A, behorend bij B&W nota nr. SZ/WWGZ/2012/52054

Veranderagenda sociaal domein

Het huidige systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering (inclusief re-integratie) staat onder grote druk. In Nederland is er steeds minder geld voor professionele ondersteuning en begeleiding, terwijl de behoefte aan ondersteuning juist groeit. Er is een ander systeem nodig waarbij de overheid er enerzijds naar streeft om verbeteringen door te voeren en anderzijds een groter beroep doet op de burger, op de professionele partners, op solidariteit en zorgen voor elkaar.

Wat betekent dit voor Haarlem? We spreken iedereen aan op zijn of haar eigen verantwoordelijkheid; je kijkt eerst naar wat je zelf kunt doen.

De gemeente neemt Haarlemmers minder bij de hand en stimuleert ze om ook verantwoordelijkheid te nemen voor de zorg aan anderen. Dit denken is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Haarlemmers hebben regie over hun eigen oplossing; wat kunnen zij wél (eigen kracht)
- Haarlemmers kunnen, al dan niet met hulp, zelfstandig blijven functioneren (zelfredzaamheid)
- Haarlemmers doen mee vanuit de eigen mogelijkheden en vanuit wederkerigheid (actief burgerschap)

De gemeente biedt een goede basisinfrastructuur om Haarlemmers te steunen in hun zelfredzaamheid, en in hun hulp aan anderen. Voor mensen die tijdelijk de regie over hun leven kwijt zijn, is er maatwerk. Er is een vangnet voor de meest kwetsbaren.

In Haarlem maken we mét elkaar de stad; als inwoners, opvoeders, kinderen en jongeren, ouderen, ondernemers, sociaal-maatschappelijke organisaties en als gemeente. We zijn er samen voor elkaar.

Inleiding

Mantelzorg: je kiest er niet voor, het overkomt je. Dat is een veelgehoorde typering van mantelzorg: de onbetaalde zorg voor een naaste: je partner, kind of ouder, buur of vriend. Mantelzorgers zorgen vanuit de emotionele band die zij met iemand hebben, ze doen het uit liefde, trouw of plichtgevoel. Mantelzorg kan goed te doen maar ook heel belastend zijn. Dan kan ondersteuning bij het zorgen heel fijn zijn.

De gemeente is met de komst van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) verantwoordelijk voor het ondersteunen van mantelzorgers. In Haarlem zijn naar schatting tussen de 15.000 en 20.000 mantelzorgers. Mantelzorgers zijn er in allerlei soorten en maten: jong en oud, allochtoon en autochtoon, werkend of met pensioen. De meeste mantelzorgers zorgen voor (een van) hun ouders.

In het *Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning in Haarlem 2008-2011* is het verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers tot prioriteit benoemd. De uitwerking is neergelegd in het *plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning van mantelzorgers* dat in juli 2009 door de raad is goedgekeurd. Voor het opstellen van het plan van aanpak en de uitvoering ervan is een projectgroep samengesteld met de volgende leden:

- Tandem, mw. J. Knudby (manager)
- MEE Noordwest Holland, mw. N. Barnhoorn (manager maatschappelijke ontwikkeling)
- Platform belangenbehartiging mantelzorg/Wmo-raad, hr. D. van Heun
- Clienten BelangenBureau, mw. R. van Beemen (directeur)

- Gemeente Haarlem WWGZ, mw. C. Reitzema (projectleider)
- Gemeente Haarlem WWGZ, mw. H. Teeuwen (projectondersteuner)
- Gemeente Haarlem WWGZ, mw. M. Korthouwer (beleidsadviseur)
- Gemeente Bloemendaal, mw. M. Bergh (beleidsadviseur)
- Gemeente Heemstede, mw. M. Hopman (beleidsadviseur)

De uitvoering van het plan van aanpak is eind 2011 afgelopen. Hierbij ligt de evaluatie en inbedding van de resultaten voor. De uitkomsten van het project passen in de veranderagenda van het sociale domein: het vergroten van zelfredzaamheid en het ondersteunen van de eigen kracht van mensen.

Speerpunten plan van aanpak

In het plan van aanpak zijn drie speerpunten benoemd die tot doel hebben de ondersteuning aan mantelzorgers te verbeteren. De speerpunten zijn:

1. Verbeteren van informatie en advies aan mantelzorgers
2. Verbeteren van de respijtmogelijkheden
3. Verbeteren individuele ondersteuning

In het plan van aanpak zijn per speerpunt acties benoemd. Hieronder wordt per speerpunt ingegaan op de acties en aangegeven wat de gerealiseerde doelen zijn. In het project is intensief samengewerkt met de regiogemeenten. Een groot aantal onderdelen zijn regionaal uitgewerkt en gerealiseerd. Daarmee is mantelzorgondersteuning ook regionaal goed op de kaart gezet.

Speerpunt 1: Verbeteren informatie- en adviesverstrekking aan mantelzorgers en intermediairs

Veel mantelzorgers weten de weg niet naar ondersteuningsmogelijkheden. Vaak zijn ze zich niet eens bewust van het feit dat zij mantelzorger zijn. Omdat zij zich niet herkennen als mantelzorger weten ze ook niet altijd welke ondersteuningsmogelijkheden er zijn. Dat kan gaan om allerlei vormen van ondersteuning: van zorgverlofregelingen tot aanpassingen in huis. Speerpunt 1 heeft tot doel dat mantelzorgers geïnformeerd worden over mantelzorg en de ondersteuningsmogelijkheden. Hiervoor zijn concrete doelen gesteld. De doelen worden hieronder herhaald en vergezeld van het behaalde resultaat.

Doel: Alle mantelzorgers in de gemeente Haarlem zijn geïnformeerd over ondersteuningsmogelijkheden.

Resultaat: In 2009 is een huis-aan-huisbrief verspreid in een oplage van 73.000. In deze brief is informatie over mantelzorg(ondersteuning) gegeven en de mogelijkheid geboden een eenmalige mantelzorgattentie aan te vragen. Ook was een vragenlijst toegevoegd die inzicht heeft gegeven in voor wie wordt gezorgd en hoe intensief. Maar liefst 1530 mantelzorgers hebben zich geregistreerd en een mantelzorgattentie (VVV-bon van € 25,-) ontvangen. Daarnaast is er een regionale informatiegids (gemeenten Haarlem, Heemstede en Bloemendaal) voor mantelzorgers ontwikkeld en in een oplage van 20.000 exemplaren verspreid. In deze gids is informatie en een overzicht opgenomen van alle mogelijkheden voor ondersteuning van mantelzorgers.

Ten slotte is in de periode juni 2010 – september 2011 een bewustwordingscampagne gehouden met posters, flyers en een website. Promotieteams hebben bij evenementen in de stad flyers uitgedeeld en aandacht gevraagd voor mantelzorg. Als gevolg van de campagne

heeft Tandem 104 nieuwe aanmeldingen ontvangen en hebben ongeveer 950 mensen de website bezocht.

Doel: De helft van de nieuw geregistreerden heeft een ondersteuningsadvies gekregen.

Resultaat: Van de 1530 nieuw geregistreerde mantelzorgers heeft 32% aangegeven ondersteuning te willen. Dit is daadwerkelijk door Tandem aangeboden in de vorm van onder andere gesprek(ken) met een consultant, lotgenotencontact of het ondersteunen van regelzaken door een mantelzorgmakelaar.

Doel: Er zijn in totaal 1500 mantelzorgers geregistreerd.

Resultaat: Dit doel is ruim gehaald. Hieronder is een overzicht opgenomen van het aantal geregistreerde Haarlemse mantelzorgers bij Tandem in de afgelopen jaren:

Jaartal	Geregistreerde mantelzorgers
2008	445
2009	1750
2010	1705
2011	1667

Het grote aantal geregistreerde mantelzorgers in 2009 is te verklaren door de huis-aan-huisbrievenactie die dat jaar is gehouden. Deze actie heeft, zoals hierboven beschreven, veel nieuw geregistreerden opgeleverd. Dat aantal is enigszins gedaald doordat mensen “mantelzorger af” worden, bijvoorbeeld doordat de verzorgde is overleden.

Doel: De bekendheid van de term mantelzorg is gestegen met 20%.

Resultaat: In september 2009 is een nulmeting over de bekendheid met de term mantelzorg gehouden door O&S. De uitkomst was dat weliswaar 94% van de Haarlemse respondenten aangaf bekend te zijn met de term mantelzorg, maar slechts 36% gaf ook de juiste definitie. Eind 2011 is in een eenmeting dezelfde vraag herhaald. De uitkomst van het onderzoek is dat 93% van de respondenten bekend is met het begrip mantelzorg, en dat 56% een goede definitie geeft. Dat is een stijging van 20%.

Doel: MEE en Loket Haarlem registreren bezoekers onder de titel “mantelzorgers”.

Om meer zicht te krijgen op hoeveel mantelzorgers en met welke vragen zij bij Loket Haarlem en MEE komen, was het doel dat deze organisaties op mantelzorgers zouden gaan registreren.

Resultaat: zowel Loket Haarlem als MEE registreren met ingang van 2012 op mantelzorger. De managementinformatie uit beide systemen wordt gedeeld met Tandem.

Doel: Aan 250 intermediairs, te weten huisartsen, welzijnswerk, thuiszorg, maatschappelijk werk, psychologen, medewerkers Wmo-afdeling gemeente is voorlichting gegeven over mantelzorg en ondersteuningsmogelijkheden.

Resultaat: Aan de psychologen, huisartsen, fysiotherapeuten en maatschappelijk werk is schriftelijk en/of telefonisch voorlichting gegeven. Aan in totaal 486 medewerkers van welzijnswerk, thuiszorg, praktijkondersteuners van huisartsen en medewerkers van het gemeentelijk team Wmo-voorzieningen is mondeling voorlichting gegeven. Het hogere aantal geschoolden is te verklaren door de grote belangstelling. De grotere groep kon binnen tijd en budget worden geschoold.

Speerpunt 2: Het vergroten van respijtmogelijkheden

Mantelzorgers, zeker degenen die het zwaarst belast zijn, hebben af en toe behoefte aan een moment van “vrijaf”. Om even bij te komen, om iets voor zichzelf te doen, om te kunnen ontspannen. Deze zogenaamde respijtzorg kent verschillende vormen: een tijdelijke opname in een verzorgings- of verpleeghuis, tijdelijke inzet van hulp in het huishouden, een oppas aan huis voor een dagdeel of een zorgvrijwilliger die meerdere dagen en nachten de zorg overneemt. Speerpunt 2 heeft tot doel om de mogelijkheden voor respijt voor mantelzorgers te vergroten. De moeilijkheid van respijtzorg is dat de intramurale voorzieningen buiten de verantwoordelijkheid van de gemeente liggen. Om de mogelijkheden voor respijt te vergroten zijn in het plan van aanpak concrete doelen gesteld. De doelen worden hieronder herhaald en vergezeld van het behaalde resultaat.

Doel: Het aanbod van respijtmogelijkheden is in kaart gebracht.

Resultaat: in het voorjaar van 2011 is de website www.respijtwijzer.nl gelanceerd. Dit is een landelijke website waarop het totale aanbod van respijtzorg is opgenomen. De website is ontwikkeld door Mezzo in opdracht van het ministerie van VWS. De ontwikkeling van deze website kwam gelijktijdig op met de uitwerking van dit onderdeel van het plan van aanpak. De regio Zuid-Kennemerland is in de ontwikkelfase pilotregio geweest en heeft daarmee actief bijgedragen aan de totstandkoming van de website.

Doel: Het aanbod aan respijtmogelijkheden is voldoende divers.

Resultaat: Voor vrijwillige respijtzorg aan huis bestaat een wachtlijst. Dit komt doordat er een tekort is aan vrijwilligers is. In het najaar 2011 is een start gemaakt met het werven van respijtvrijwilligers. Het werven van respijtvrijwilligers is ondergebracht bij een bredere wervingsactie van zorgvrijwilligers die in het kader van het project “Versterken van het vrijwilligerswerk” en de overheveling van de AWBZ naar gemeenten is opgestart. De wervingsactie loopt door in 2012.

Om inzicht te krijgen in knelpunten in de intramurale respijtzorg is op verzoek van alle regiogemeenten in Zuid-Kennemerland onderzoek verricht door MEE Noordwest-Holland. De beschikbaarheid van intramurale plaatsen is onvoldoende. Gemeenten hebben weinig zeggenschap over (de beschikbaarheid van) intramurale respijtzorgvoorzieningen. Intramurale respijtzorg is namelijk AWBZ-gefinancierd. Met een aantal aanbevelingen die op het terrein van de gemeente liggen is aan de slag gegaan, die liggen met name op het gebied van het beter bekend maken van (alternatieve) respijtmogelijkheden. Vanaf 2013 komt de AWBZ-begeleiding, waaronder kortdurend verblijf (= respijtzorg), over naar gemeenten. Dat biedt kansen om respijtzorgvoorzieningen beter te laten aansluiten bij de vraag.

Doel: Het aanbod van respijtmogelijkheden is bekend gemaakt.

Resultaat: Naast de al genoemde website www.respijtwijzer.nl is in de Informatiegids voor mantelzorgers aandacht besteed aan respijtzorg. Daarnaast zal met ingang van 2012 door Tandem extra voorlichting gegeven gaan worden over respijtzorg aan mantelzorgers en professionals die met mantelzorgers te maken hebben.

Speerpunt 3: Het verbeteren van individuele ondersteuning aan mantelzorgers

Individuele ondersteuning aan mantelzorgers is van groot belang. Bij individuele ondersteuning gaat het om uiteenlopende zaken als voorzieningen in het kader van de Wmo, emotionele steun en lotgenotencontact, financiële ondersteuning en de combinatie van werk

en mantelzorg beter mogelijk maken. Voor dit speerpunt zijn concrete doelen gesteld. Het doel is hieronder herhaald en vergezeld van het behaalde resultaat.

Doel: Er een divers aanbod aan individuele ondersteuningsmogelijkheden voor mantelzorgers. Het aanbod aan individuele ondersteuning is maatwerk en biedt flexibiliteit.

Resultaat:

- Er is in 2009 een eenmalige mantelzorgattentie verstrekt aan mantelzorgers in Haarlem.
- In de loop van 2012 wordt een pilot parkeervergunning voor mantelzorgers ingevoerd die zorgen voor iemand in Haarlem, te beginnen in het Centrum.
- De individuele ondersteuning van mantelzorgers door mantelzorgmakelaars is uitgebreid.
- Er zijn 12 vrijwillige netwerkcoaches opgeleid die het netwerk rondom mantelzorgers versterken zodat die het langer kunnen volhouden.
- Om de combinatie van mantelzorgtaken en arbeid te verbeteren zijn vijf bedrijven - PWN, Waterlaboratorium, Johan Enschedé, Politie Zuid-Kennemerland en ImbemaGroep - geschoold in mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid. Politie Zuid-Kennemerland is wegens hun interne reorganisatie helaas halverwege de scholing gestopt. Drie van de vier overgebleven bedrijven ontvangen voorjaar 2012 van de organisatie Werk en Mantelzorg de Erkenning Mantelzorgvriendelijke Organisatie. Johan Enschedé heeft te kennen gegeven wel met het onderwerp verder te gaan, maar in een minder snel tempo.

Speciale aandacht voor doelgroepen

In het plan van aanpak is aandacht gevraagd voor speciale doelgroepen mantelzorgers omdat deze via de reguliere kanalen minder goed bereikt worden. Om deze mantelzorgers toch te bereiken is een op de groep toegesneden aanpak (meestal) noodzakelijk. Het gaat om:

- allochtone mantelzorgers: allochtone mantelzorgers zijn relatief onzichtbaar, maar uit onderzoek blijkt dat overbelasting juist bij deze groep vaker voorkomt.
- mantelzorgers van mensen met een psychische/psychiatrische beperking: dit is een moeilijk te bereiken groep met name door het taboe op psychische aandoeningen.
- jonge mantelzorgers: deze groep is zo goed als onzichtbaar maar uit onderzoek blijkt dat zo'n 20% van de jongeren mantelzorgtaken heeft
- mensen die zorgen voor een dementerende, dit sluit aan bij het project Ketenzorg dementie Zuid-Kennemerland dat door zorgaanbieders wordt getrokken. Gemeente Haarlem is partner in de keten.

Hieronder wordt kort ingegaan op de behaalde resultaten voor deze doelgroepen.

Allochtone mantelzorgers

Voor het bereiken en informeren van allochtone mantelzorgers is een aparte aanpak gekozen. Via intermediairs worden allochtone mantelzorgers geïnformeerd over mantelzorg(ondersteuning). Er wordt daarvoor aangesloten bij laagdrempelige bijeenkomsten van (allochtone zelf)organisaties. Het project loopt nog in 2012 door. Dit omdat een langere tijdsinvestering nodig blijkt om in contact te komen met en vertrouwen te krijgen van deze doelgroep.

Mantelzorgers van mensen met een psychische/psychiatrische beperking

Om deze groep mantelzorgers beter te bereiken is samenwerking met de GGZ van groot belang. Het kennen van elkaars aanbod van de instellingen en het aansluiten en aanvullen daarvan is een belangrijke eerste stap. Hiertoe is een samenwerkingsverband opgericht dat

afstemming en samenwerking tot doel heeft. Deelnemers zijn GGZ-Ingeest, Tandem, Clientenbelangenbureau, MEE, gemeente Bloemendaal, Heemstede en Haarlem, Ypsilon en Brijder Verslavingszorg.

Naast afstemmingsoverleg worden informatieve bijeenkomsten georganiseerd. Voor 2012 staan twee mantelzorgcafé's voor mantelzorgers die zorgen voor iemand met autisme en ADHD op het programma. Daarnaast is een aparte folder gemaakt gericht op de ondersteuning van deze doelgroep. Die wordt in de loop van 2012 in een oplage van circa 5000 stuks in diverse instellingen en publieke plaatsen verspreid. De informatie van de folder wordt in de nieuwe Informatiegids Mantelzorg opgenomen.

Mantelzorgers van dementerenden

Zorgen voor iemand met dementie is zwaar en wordt alleen maar zwaarder. Ondersteuning van deze groep mantelzorgers is daarom van groot belang. De gemeente Haarlem is partner in het project Ketenzorg Dementie dat getrokken wordt door de regionale zorgaanbieders. Vanuit de Wmo is de gemeente verantwoordelijk voor informatie en advies en voor de mantelzorgondersteuning.

Op het terrein van informatie en advies heeft de gemeente Haarlem een flinke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van een informatieve website over (beginnende) dementie: www.ikvergeet.info. Ook in de Informatiegids voor mantelzorgers is informatie opgenomen over het zorgen voor een dementerende. Daarnaast zijn de medewerkers van Loket Haarlem geschoold in het herkennen en doorverwijzen van dementerenden.

In 2011 is zorgaanbieder St. Jacob in samenwerking met de Vrije Universiteit als pilot een laagdrempelige ontmoetingsgroep van dementerenden in de wijk gestart. Deze ontmoetingsgroep wordt gecombineerd met de ondersteuning aan mantelzorgers van de dementerende. Tandem is gevraagd lotgenotencontact en informatieavonden op te zetten en te begeleiden. Uit de evaluatie is gebleken dat deze formule succesvol is. Mantelzorgers geven aan de ondersteuning zeer te waarderen. De inzet van Tandem zal in 2012 worden voortgezet. Tot slot gaat de gemeente Haarlem met ingang van 2012 subsidie aan verstrekken aan Alzheimer Nederland, afdeling Zuid-Kennemerland voor het houden van Alzheimercafé's. Alzheimercafés vinden maandelijks plaats en hebben per bijeenkomst een thema. Er wordt laagdrempelig informatie gegeven over dementie en kunnen lotgenoten elkaar ontmoeten. Een medewerker van Tandem is standaard aanwezig bij deze bijeenkomsten. Per bijeenkomst zijn tussen de 30 en 50 bezoekers.

Jonge mantelzorgers

Dit onderdeel is gezamenlijk met de gemeente Heemstede opgepakt. Het bereiken van jonge mantelzorgers is heel lastig, dat is ook in dit deelproject weer gebleken. De eerste opzet was om jongeren via lessen over mantelzorg op middelbare scholen te werven voor lotgenotenactiviteiten en het ontwikkelen van (nieuw) aanbod. Ook was er het voornemen om een nieuwe voorlichtingsfilm voor op scholen te maken met deze groep. De lessen (reguliere activiteit van Tandem) hebben echter weinig jonge mantelzorgers opgeleverd. De jongeren worden nu ook op andere wijzen benaderd. Dit onderdeel van het project heeft hierdoor vertraging opgelopen en zal doorlopen in 2012.

Een andere ingang om mantelzorg bij jongeren aan de orde te stellen, is via de Jeugdgezondheidszorg. In overleg met Jeugdgezondheidszorg GGD Kennemerland is afgesproken om het onderwerp standaard op te nemen in de reguliere contactmomenten met de jongeren. De artsen en verpleegkundigen worden hiertoe geschoold door Tandem. Ook zal het onderwerp worden meegenomen in het E-movo-onderzoek van de GGD.

Conclusie en inbedding

Uit het overzicht van de resultaten blijkt dat de meeste doelen zijn gehaald en dat de ingezette middelen en instrumenten succesvol zijn gebleken. Twee onderdelen lopen in 2012 nog door: het ontwikkelen van aanbod voor jonge mantelzorgers en de brede wervingscampagne voor zorgvrijwilligers waarin de respijtvrijwilligers zijn opgenomen.

Op basis van de evaluatie stelt de gemeente Haarlem voor de volgende onderdelen in te bedden:

- Bekend maken ondersteuningsaanbod mantelzorgers en respijtzorg
- Actueel houden van de Informatiegids voor mantelzorgers
- Scholing van intermediairs in signaleren en doorverwijzen
- Werving van zorgvrijwilligers
- Individuele ondersteuning door de mantelzorgmakelaar
- Netwerkversterking d.m.v. vrijwillige netwerkcoaches
- Scholen organisaties en bedrijven in mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid
- Ondersteuningsaanbod aan jonge mantelzorgers
- Ondersteuningsaanbod mantelzorgers voor mensen met een psychische beperking
- Ondersteuningsaanbod allochtone mantelzorgers
- Ondersteuningsaanbod mantelzorgers voor dementerenden

De uitkomsten van het plan van aanpak Verbeteren van de ondersteuning aan mantelzorgers sluiten goed aan bij de veranderingen in het sociale domein die de gemeente inzet. Daarbij gaat het om het versterken van eigen kracht en de zelfredzaamheid van burgers. De gemeente investeert daartoe in een goede infrastructuur, onder meer voor mantelzorgers.

De inbedding van de maatregelen bedraagt in totaal € 71.600,-. De maatregelen zijn voor het overgrote deel neergelegd in de prestatieafspraken met Tandem voor 2012. Voor het Alzheimercafe is een aparte subsidierelatie met Alzheimer Nederland aangegaan. In de begroting 2012 zijn de extra middelen opgenomen in Programma 3.